ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Чи У.Н.Д. Обєднання змінило напрямні своєї політики?

Від другої половини листопада м. р., тобто від Народнього Зїзду Українського Національно-Демократичного Обєднання (19. і 20. листоп.), розпочала вся ворожа й неприхильна Обєднанню преса — від комуністичної почавши а на „націоналістичній“ „Раді“ скінчивши — сконцентрований наступ на нього. Найважнішим замітом, який підносить ця преса, є те, немовто Обєднання змінило на останньому Народньому Зїзді свою орієнтацію зі сходу на захід, а в тім і на Польщу. Вслід за тим твердить ця преса, що Обєднання прямує до угоди з Польщею. Кожна ворожа газета, що репрезентує чи то партію чи політичну групу, мотивує ці заміти на свій лад. Одначе, не маючи ніяких реальних даних, для доказання своїх замітів, усі вони сходяться в тому, що покористовуються відносно Обєднання видумками, наклепами, а не гордують подекуди й особистими лайками. Роблять це в надії, що таким чином вмовлять у своїх прихильників, а навіть і в деяких членів нашої партії те, чого бажають.

Рівночасно з протинаціональною пресою, що виходить в українській мові, розпочала проти нашої партії зорганізований похід і польська, як львівська так і варшавська, преса. Ця закидує Обєднанню протидержавні, тобто протипольські, тенденції. Вона твердить, що Обєднання прямує до відірвання західньо українських земель від Польщі, та накликає на нього поліцію, що своїми репресіями малаб здавити всякий український національно-політичний рух, кермований Обєднанням. Польській пресі ми не дивуємося, до її нападів і доносів ми привикли. Привикли також і до адміністративних репресій. На голоси польської преси ми реагувати не беремось.

Та важко нам реагувати і на богато голосів „нашої“, тобто тої ворожої Обєднанню преси, що хоч і друкується в українській мові, то з національним українським рухом не тільки не має нічого спільного, але навпаки його поборює. Ми свідомі, що таких газет не переконаємо ніякими аргументами, бож вони сповняють свою службу по наказу з гори. Моральна нечутливість дійшла в них уже так далеко, що свідомо пишучи неправду, намагаються вони й такими, зловільними засобами шкодити нашим визвольним змаганням, а рівночасно заспокоювати свої особисті амбіції.

Одначе є також люди, що в добрій вірі підносять саме наведені заміти, або такі, що приймають теж у добрій вірі зловільні наклепи ворожої преси. З уваги на них уважаємо за доцільне пояснити ще раз докладно, що Народній Зїзд не відступив від плятформи, на основі якої повстало Обєднання, ні на йоту. Навпаки, він ту плятформу тільки поширив і точніше означив.

Народній Зїзд ухвалив дня 19. листопада 1926 р. програму партії, що творить підвалину політичної ідеольоґії, а крім того ще й політичні резолюції, що тісно звязані з програмою, що безпосередньо з неї випливають і в дечому її інтерпретують. Програму в найважнішій її частині, а також політичні резолюції, що відносилися до засадничих справ нашої політичної ідеольоґії, польська прокуратура в цілости сконфіскувала. Сконфіскованих місць не можна було навіть імунізувати, бо інтерпеляції посла Хруцького і товаришів внесеної в справі конфіскати, маршалок Ратай не дозволив навіть відчитати. Програма наша ставляє так ясно нашу найвищу національно- політичну мету, як ні одна програма іншої партії і вона на довші часи буде служити підвалиною політичного „вірую“ українського народу. Політичні резолюції складаються з трьох частин. В точках від 1—8 означене наше становище до Польщі, в точці 9 до Радянської України, в точках від 10—13 до других українських партій. В першій частині є ясно і виразно зазначене наше непримириме становище до Польщі, в ній не тільки не звужено, але навпаки значно поширено і скріплено політичну плятформу з 11 липня 1925. Ми не стрічалися з прилюдними замітами проти тої частини резолюцій, а коли хто закидає нам, по ухваленню їх Народнім Зїздом, угодовість, то користає хіба з того, що ті резолюції сконфіскувала прокураторія і загал нашого народу не може з ними познакомитись. Найбільше шуму викликала резолюція 9, в якій зясовано наше відношення до Радянської України. Вона звучить: *„Народній Зїзд стверджує, що за рижським кордоном на українських землях відбуваються в українській радянській державі великі національні здвиги. Там росте національна культура, кріпне національна сила, там назрівають тепер процеси, що скорше чи пізніше віддадуть на Україні суверенні права всьому українському народові. Український нарід під Польщею орієнтується на ту національну силу і на ті національні успіхи, що ростуть над Дніпром“.*

Резолюція IV. плятформи з 11. липня 1925 звучала: *„Хоча сучасний устрій Радянської України не покривається з ідеольоґією УНДО, всеж уважаємо Радянську Україну етапом до Соборної Незалежної Української Держави, яка зреалізується під напором свідомих мас усього українського народу“.*

Вже на перший погляд видно, що IV. точка плятформи з 11. липня 1925 неясна, що її стилізація нещаслива та що її кожний може розуміти як хоче. Та всетаки в одній і другій стилізації та сама думка, та сама напрямна. Ми не орієнтуємося на радянський уряд на Україні а на національно свідомі маси українського народу, які скорше чи пізніше добудуть на Україні суверенні права для себе. Резолюція 9 така природна, що годі вийти з дива, чому партійні противники не могли собі знайти кращого від наведеної резолюції аргументу для поборювання Обєднання. Наше негативне відношення до радянського уряду на Україні висказане вже в самій назві партії. Ми Обєднання „Українське“ а влада на Україні переважно в неукраїнських руках, „Національне“, а уряд харківський інтернаціональний, „Демократичне“ а на Україні диктатура комуністичної партії. В чому зміна нашого становища до радянського уряду на Україні на Народнім Зїзді 19. листопада 1926, ніхто не зрозуміє. Злобною видумкою треба назвати твердження ворожої преси, що ми орієнтуємося на захід а не на схід. Резолюція твердить ясно, що „ми орієнтуємося на ту національну силу і на ті національні успіхи, що ростуть над Дніпром“. Ні сліду немає про яку-небудь орієнтацію на захід, а навпаки, коли ту резолюцію порівняємо з попередніми нашими резолюціями відносно Польщі, то наша орієнтація стане ще яснішою, а саме, ми не орієнтуємося ні на схід ні на захід а на власні сили цілого українського народу по цей і той бік рижського кордону.

В третій частині резолюцій Обєднання різко осуджує всі хрунівські партії, вважає шкідливою діяльність всіх так зв. інтернаціональних партій і взиває всі українські національні партії до політичної співпраці та до спільної боротьби за здійснення найвищого національного ідеалу. — І ці останні резолюції треба вважати правдивою причиною нагінки на Обєднання з боку „наших“ інтернаціональних партій.

Д-р Дмитро Левицький.

Методою Воронова.

I.

Подих смерти над москвофільським рухом. — Польсько-російський союз. — Широкі пляни вшехполяків колись і тепер. — Пошуканка за союзниками. — Розмови.

Стареча смерть ще до війни загрожувала москвофільській партії. Польські чинники, а головно подоляки і вшехполяки, намагалися всіми силами вдержати при житті живий труп „русско-народної організації“ з метою вбити клин в здоровий організм українського еманципаційного руху. Рівнобіжно з польською допомогово-протекційною акцією розвивалася анальоґічна акція російського воюючого націоналізму під проводом ґр. В. Бобрінського, яка в часах російської окупації Галичини (1914—15) обєднала була в спільних рядах пок. Дудикевича і проф. Ст. Ґрабського.

Цей союз „нашого“ (національно-культурного і політичного) і польського (політичного) русофільства спирався на плятформі приєднання Сх. Галичини до царської Росії. Вшехполяки — за ціну обіцяного головнокомандуючим російською армією вел. кн. Мик. Миколаєвичем зєдинення роздертих е т н о ґ р а ф і ч н и х п о л ь с ь к и х з е м е л ь в рямках могутньої Росії — без найменшого спротиву погоджувалися на русифікацію Сх. Галичини. Значить, вони навіть без скритих зітхань годилися на видачу Сх. Галичини російському націоналізмові, щоби тільки мати союзника проти небезпечного для них українського руху. Настирливо насувається питання: Чому така „щедрість“ у відношенні до росіян і їхніх прихвостнів та одночасно така „скупість“, навіть більше! — завзята боротьба у відношенні до українців?

Вшехполяки дуже добре, а на всякий випадок краще, як інші польські партії, розуміють стихію й сутність національних рухів. Розуміли вони вже тоді, а тимбільше розуміють тепер непереможню стихію й сутність українського національного руху, який — як рух наскрізь демократичний, що оперує масами, що видвигає їх широко закроєні інтереси, — є рухом л і к в і д а ц і й н и м у відношенні до всякого чужинного наверствування, як національного, так і соціяльного. Тому, бажаючи зберегти польський стан посідання на просторі від Сяну до Дніпра, вшехполяки бачили своїх природних союзників в реакційній Росії, в напливовому російському елементі на Україні і в консервативних „старорусинах“ в Галичині, які до тогож були ще й запереченням національно-культурної самостійности українства та випливаючих з неї політичних консеквенцій. За збереження цього стану посідання вони готові були до найбільших „жертв“, навіть до резиґнації з адміністраційного панування у Сх. Галичині. Здаючи собі справу зі сили українського руху, були вони свідомі того, що його стихійний розвиток можна на якийсь час припинити, можна викривити, а щонайменше зробити „нешкідливим“ тільки при допомозі всемогучої царської адміністраційної машини, російського і польського націоналізму та консервативного москвофільства, негуючого українство. В тих вшехпольських плянах і рахунках „наше“ старе москвофільство грало не останню ролю.

Колиж відносини змінилися; коли повстала Польща в теперішних

Red. czas. „Dilo“ we Lwowie. Pr. 44/27. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej ! Sąd okręgowy karny orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułów umieszczonych w czasopiśmie „Dilo“ Nr. 22 (10.978) z dnia 30. stycznia 1927 pod tytułem: 1) „Sanacja i deprawacja“ w całości, 2) „W sprawie aresztowanych posłów“ w całości zawierają ad 1) znamiona zbrodni z § 65a uk. i występku z § 300 i 302 uk., ad 2) zn. zbr. z § 65 a) u. k. że zatem zarządzona przez Prokuraturę dnia 29 stycznia 1927 r. konfiskata jest usprawiedliwiona i zarządza zniszczenie całego nakładu wydał w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1863 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 r. i zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. p. — Lwów, dnia 31. stycznia 1927 r. Hawel.

ті границях; коли революційна фатаморгана зліквідувала польський стан посідання між Збручем і Дніпром, а український рух дещо і знеміґся був в останніх роках після витрати величезної енерґії у визвольній боротьбі, — вшехполяки були першими, які з тією самою метою, хоч у скромнішому обсязі постановили „погодитися" з істнуючими границями на сході — в противенстві до тзв. федераційного табору, щоби сконсумувати „славянські меншости" і їх територію. Аж після довершення цього завдання можна думати про „реституцію" польського стану посідання поза істнуючим східним кордоном або про зміну щодо форми експльоатацію великоукраїнських територій.

З тією метою вшехполяки не лише визискують в повному обємі польську адміністраційно державну машину, яка заступила їм всеціло сподівану в 1914 р. російську, не лише зберігають і частинно поширюють польський стан посідання при допомозі „народової" адміністрації („організацій народових"), але і всіми силами ґальванізують старе москвофільство та підтримують організаційні змагання російського поміщицтва в Польщі. Поруч з тим вшехполяки (проф. Ст. Ґрабський) витягали руки до російських комуністів, пропонуючи їм союз у поборюванні українства по обох боках рижського кордону, знаючи, що ренесанс українства на Наддніпрянщині мусить неминуче довести до такогож ренесансу і тут — навіть, колиб вшехполякам і взагалі польським чинникам удалося на якийсь час спричинити застій у стихійному розвитку українського руху. Зовсім природно, що в цих намаганнях і в цьому пляні не останню ролю грає потреба реституції москвофільства. Звідсіль і особливше зацікавлення зїздом „Русского Народн. Обєдінєнія", ця протекція і моральна допомога в ґальванізації трупа старого москвофільства.

Вшехполяки і взагалі польські чинники приноровили до загибаючого, склерозного москвофільства методу Воронова. Штучним влиттям крови в російських поміщицьких шимпансів під проводом пос. Серебреннікова думають польські чинники вдержати при житті завмираюче москвофільство, щоби його — поруч усяких хлібоїдських „організацій" — використати для припинення розвиткового процесу українства.

Тому й не диво, що миршавенький зїзд „Русского Народн. Обєдінєнія" піднесено в польській реакційній пресі до значіння „історичної події", тому й не диво, що його так завзято, з усею посвятою і віддаlistю реклямовано.

Напередодні зїзду „Слово Польске", фактичний головний орган вшехполяків, все богацтво своєї уяви зложило на жертвеннику „мети і політичного значіння" того зїзду.

„Львівський зїзд — писало воно — може мати далекосягле значіння для розвитку руської справи в Польщі. Руське громадянство в своїх широких, головно селянських масах, а також серед інтеліґенції, прагне спокійної праці на ґрунті польської держави. На жаль, ті елементи, (російсько-москвофільські — Ред.) не здобули досі відповідної підтримки в організації; львівський зїзд може дати товчок тим руським елементам, що не хотять експериментувати на живому тілі свого громадянства, щоби з манівців (?.) звести руське життя на шлях нормального (?!) розвитку, згідного як з інтересами руського громадянства, так і польської держави. Якщо зїзд матиме ті цілі і якщо його наради підуть в тому напрямку, то польське громадянство глядітиме із зацікавленням на дальший розвиток тієї акції".

Крім того „Слово Польске" видрукувало спеціяльні розмови на тему цього зїзду. Пос. Серебренніков зазначив, що метою зїзду є викінчити організацію російської меншости в Польщі і оживлення москвофільського руху. Цей конґльомерат росіян і москвофілів не висуває ніяких територіяльних домагань. Польську державу признають руссо-москвофіли, відносяться до неї якнайльояльніше, підтримують загально-державні інтереси, а в заміну домагаються тільки введення в життя конституції.

Львівський діяч адв д-р М. Глушкевич був більше оглядний і більше „політичний" у своїх енунціяціях. Поминаємо покищо його відношення до українського руху, а зазначимо лише, що він увійшов до „Русского Народ. Обєдінєнія" як член русской національности, бо та організація єднає громадян польської держави, які признаються до русской національности. Відношення його до Росії є ідентичне з передвоєнним. Політичний устрій Росії є йому байдужий, бо Росію вважає „збірником певних вартостей, що репрезентують ніколи незмінну русску культуру".

Наскрізь неґативно поставився до зїзду К. Вальницький, б. провідник москвофільської лівиці, а тепер один з керманичів „Сель-Робу". Зїзд є тільки відгомоном минувшини, збором живих трупів, людей нездарних, реакційних і неприноровленах до життя. Старорускій або москвофільський рух є засуджений на смерть. Ґальванізація його є тільки встромлюванням костура в колеса могутнього, визвольного українського руху. Москвофільський рух є шкідливим анахронізмом.

Як бачимо, то вшехполяки стараються в широкому обємі приноровити методу Воронова.

Реванш, Альзасія та інше.

(Від власного кореспондента.)

Париж, 29. січня 1927.

I.

Павельс і Форстер далі говорять*) з Фошем, Камбоном і союзниками — коли вірити скупим чуткам, то переговори ці навіть гаразд поступають вперед. Аґітація проти Бріяна далі ведеться — Польща, її безпеченство й будучність дають головні арґументи. Щоб трохи заспокоїти своїх противників, Бріян пустив у газети звістку, що з поручення його варшавський амбасадор двічи вже заспокоював п. Залеського про щиру сердечність почувань Франції для Польщі; зосібна впевняв він польського заграничного міністра, що нема мови про ревізію Версайського договору, а далі, що Франція не піде на ніяку комбінацію, повернену на нарушення теперішніх границь Польщі. Таких запевнень польські міністри вже одержали зрештою від ріжних французьких міністрів бодай з тузин; дасть Господь, вони одержуватимуть їх ще нераз—так довго аж обставини зроблять запевнення такі безпредметовими. Буде воно нині і не завтра ще; буде через десять чи двацять років, але буде напевне, бо сила річей і льогіки фактів довша від сили почувань і льогіки слів. Припускаємо зрештою, що п. Лярош, даючи ці запевнення, ще не зовсім призабув подавані йому свого часу п. Витвицьким відомости про „польськість" східних провінцій, себто доброї половини польської імперії, зосібна ж про „польськість" і настрої Східної Галичини — тай що є в нього деякі, може покищо тільки дрібні, та все таки сумніви щодо доцільности дотеперішньої польської політики Франції...

Як не як, переживаємо в цих днях перерву в напливі політичних актуальностей. Покористаймося нею, щоби далі глядати орієнтації в комплексі французько-німецьких непорозумінь.

Коли немає історією переданої дідично-німецької ворожнечі і коли немає, поза гнівом за зруйнування 10 департаментів, по французькій боці ніяких, абсолютно ніяких реальних претенсій до Німеччини, то невже є по німецькім боці реальні претенсії до Франції? З якими підставами? В якій силі?

Реванш? Питання Альзації й Лотарингії? Інші які територіяльні претенсії до Франції?

II.

Реванш! Почування й жадоба реваншу можуть, хоч вони і факти психольогічної области, бути дуже реальними чинниками. Можуть бути, але далеко не все вони такі є в дійсности. Тай напруженість чинників цього дуже ріжна і дуже змінчива. Думали були свого часу про реванш за Садову цісар Франц Йосиф і його стрийй архикн. Альбрехт, ...

---

*) Допис написаний ще перед покінченням переговорів ген. Павельса. — Ред.

ОСВАЛЬД БУРГАРДТ.

Екзотика й утоп'я

в німецькому романі.

(Докінчення.)

IV.

Моє завдання було дати українському читачеві уявлення про німецький екзотичний і утопічний роман. Замість того, щоб навести ще з десяток нових назв і спинитися на кожній по кілька хвилин, я вважав за краще вибрати два твори, де ці дві прикмети (екзотика й утопія) виявились найяскравіше, і проаналізувати їх докладніше. При цій нагоді я наводив цитат може більше, ніж вимагає звичай, алеж моєю метою було також ознайомити хоч трошки читача з манєрою письма на коротеньких зразках, узятих із двох великих творів німецького письменництва, яких він не то що в українському, а навіть у російському перекладі ніколи, мабуть, не побачить.

Якуж прогнозу можна поставити? Чого можна далі сподіватися від художньої прози? Інтерес до екзотики та утопії відроджується по всіх країнах: у Німеччині, Франції, Чехії. Нова школа „поетизму" проповідує так званий „пангльобізм".

Світова війна зворушила кольорові раси. Европа використовувала їх, як знаряддя самогубної боротьби, яку вела протягом чотирьох років. Той, ким досі ґордували як дикуном, побачив, що культурний варвар не є такий непереможний, яким його собі уявляли. І заговорив про своє право заняти місце за столом на загальному бенкеті народів. Жадоба далекого, що споконвіку властива людському духові, ясніше дала себе відчути в добу інтелектуальної втоми, коли людина вимагає нових барвистих і кольористих вражінь, на які бідна сучасність. Фрайліґрат лише мріяв про це у свойому кабінеті, Ренбо і Ґоґен були великими піонерами, а сучасні конкістадори науки пішли відкривати скарбниці минулого, які повабили їх до себе своєю таємничістю.

Трьома шляхами йде знайомство з далекими чужими країнами і їхньою культурою: 1) наукові праці, 2) мандрівні щоденники і 3) твори художнього письменства. Відродилася стара мода на мандрівну літературу і авантурний роман, і це є цілком зрозуміле: коли, зробивши переоцінку цінностей, читач перестав підходити до літературного твору з чисто естетичним критерієм, він почав вимагати цікавого сюжету. Отже літературний твір мусить стати знов „сюжетним", тематичним. До тогож йому тепер доводиться конкурувати з фільмом, який дає чисту „сюжетність" і наближає до нас усі країни світу. Вимогам легкого американського фільму цілком відповідає авантурний роман характеру „Атлянтиди" Бенуа. Але від цього ходкого дешевого краму треба відрізняти ті великі твори, що сягаючи аж у далеке майбутнє і в далеке минуле, використовують для цього всі здобутки сучасної техніки й сучасної історичної науки і здивовують нас досконалістю своєї художньої архітектоніки.

Людина, умовинами сучасного життя прикута до одного якогось місця, робить спроби вийти з зачарованого кола буденних обовязків, вийти не лише інтелектуально, але й фізично. У Едшміда в його „*Büсherdekameron*" ми читаємо: „Ти вдихаєш у себе повітря інших континентів, перед тобою зразки людської чесноти й відваги, і ти стаєш, що правда, не освіченим, але розумнішим, ліпшим".

Далі (на стор. 89) він пише:

На півночі Швеції поет Дідрінг оповідав мені, як його тягне з чудових хвилястих ланів, із лісів з синіми тінями Скона і Смоланда под тиск на глетчери, працювати в горах, між Лапляндією та Росією. Жити з залізничими робітниками у бараках, мов той пес, і споглядати, як сходить сонце, немов улюблена зірка рідного краю, а потім знов, з серцем повним втрат, мов вовк, скупавшись у щасті, повернутись до шумних тополь і срібних вітрів рідного півдня.

Отже спрага спізнати життя в усіх його виявах утворює таких письменників, як Сінклер, що вважають за потрібне вивчати життя не по книжках, а бачити все на власні очі.

Механізація життя і спеціялізація праці позбавляє людину її духовного обличчя, вона стає маленьким гвинтиком, невеличким колісцятком апарату, яке виконує лише одну якусь невідмінну функцію. Так у Кайзеровому „Газі" ми маємо людину-око, людину-ногу, що лише натискає педаль; людину-руку, що лише повертає підойму. Середньовічний термін „*instrumentum vitale*" більше відповідає нашим часам.

Звідси реакція, протест проти механізації, проти знеоарвлення життя. Нова школа поетизму накреслила на свому прапорі гасло: спізнати сучасне життя в усій його кольористости, різнобарвности, знищити час і просторінь.

Алеж треба остерігатися тої те[...] що зрозуміла поетизм, як втечу [...] дійсности, як ідилію під пальм[...] під звуки джез-бенду..

Едшмід у загальних рисах нак[...] свій ідеал людини (*Bücherdekame*-*ron*, стор. 66):

Одного разу, увійшовши до [...] якогось англійського дипльомата, [...] шив хазяїна, який — я це бачив — [...] в одному кімоно, щоб переодягтися [...] столі коло сніданку лежала карта [...] з усіма фортецями, річками, морськими берегами і містами всіх континентів, і [...] неї дипльоматичний звіт і оди Гора[...]

Це була людина, що з веселою [...] гою і гідністю поєднувала життя [...] і справами. В Шумановых листах [...] схожа на цю, але ще виразніше [...] рах: цей музик захоплюється [...] що пішки обійшла добрий шматок [...] мандруючи від Москви до Риму, [...] селя до Гамбурґу; в на гарно [...] читала Тукидида, вивчала альгебру [...] ку. Ось воно те майбутнє, якого [...] діваємось.

Отже він вимагає енциклопедичності, намічає ідеал, близький ідеалу людини епохи відродження, Леонардо да Вінчі, що великою мірою був енциклопедистом, [...] що душа мистця мусить бути [...] калом, яке відбиває в собі [...]

Людина прокинулася, звела [...] ри очі, і зір сягає далеко [...] можливого, у майбутнє і [...] море і гори. Вона, удосконаливши техніку, знищила просторінь [...] намагається вийти за меж[...] Мрія поривае людину геть [...] виднокола тісного життя, [...] жує її далиною, а світ, [...] рий і ясний, вабить до себе [...] ладен розкрити перед нею [...] скарби й таємниці.

бливо останній. Одначе поза мало конкретними спробами союза з Наполеоном III. ці почування не вийшли, і Габсбурська монархія сталася вірним союзником ненависних Габсбургам Гогенцолернів. Більш таких прикладів можна би навести. Річ певна, що не віки повинна була думати про реванш після 1870—71 рр. Франція: „думати завсіди, не говорити ніколи". Але Франція—єдина на европейськім континенті справжня „нація", нація не в значінні етнографічнім і мови, а в значінні цілкого, свідомого історично-державного єства, з найславнішою після римської історією перемог і тріюмфів; воєнна поразка і ворожий наїзд куди інакше відбивається в душі такої „Великої Нації", старої і одноцілої, ніж у душі нації молодої, свіжої, тому мало що понад 50 літ частинно зєдиненої, як нація німецька. До того-ж велика частина німців є свідома того, що руйнація Фляндрії і Шампанії слави їх нації не принесла. Ні! Можуть собі і як богато писати й репетувати про реванш всенімецькі поклонники Вотана й Кримгільди, а таки не ймемо віри в реальність їх вигуків. Тим менше ім віримо, що не бачимо матеріяльної, утилітарної підст ви для ідеольогічної надбудови (бачите, говоримо й ми Марксівським жаргоном!) німецької програми реваншу. А без такої підстави, і то конкретної, нова Німеччина, вихована в суто утилітарнім дусі своїх економістів, хеміків і техніків Вільгельмівської епохи, не кинеться в риски нової війни. Задля чого? Задля самої слави, задля *gloire à la française*? Пусте!

III.

Треба би німецьким реваншистам конкретної програми територіяльних добичей на Франції, щоб могти надійно говорити про відплатну війну. А такої конкретної програми анексій по французськім боці Німеччина не має; не з чистої миролюбивости самої, а просто тому, що нема відповідних предметів, можливих до осягнення війною, і тільки війною. Німеччина душиться, перелюднена в своїх затісних границях і вона (як і Італія) хоч не хоч, а мусить шукати земельного вентилю для надміру своєї людности. Одначе вентилю такого нема на Заході.

Альзація — перелюднена і місця на кольоністів німецьких там нема. Пограничні французські провінції теж промислові і перелюднені. Відбиття Альзації і анексія Фляндрії чи Шампанії не були би ніякою розвязкою німецького популяційного (підставового й основного) питання. На Альзації Німеччина зрештою вже добре попекла собі пальці перед війною і в часі війни, нині вона має злорадісне вдоволення, що й Франція має з альзасцями великі клопоти — правда, всеж таки не такі, як мала Німеччина. Задля півтора міліона альзасців, котрі не хочуть чути про приналежність до Німеччини і котрі р-ф новано зраджували в пору війни німецьку армію й дипломатію, Німеччина не зарискує нової европейської війни. Це певне!

Німецька програма мусить бути: кольонії і свобідна рука на Сході. Кольонії Німеччина і без війни буде мати, від Франції мабуть ще скорше ніж від Англії. Але африканські кольонії Німеччини перед передушенням в тісних границях не виратують. Нема німцям іншого виходу ні іншого ратунку, як Схід. Щастя наше, що наша країна не межує з Німеччиною: інакше стрінула би нас така сама доля, яка стрінула була і ще стріне Польщу перед Мешками і Болеславами і під Станиславовом Августом, і яка стрінула була нашу славну Україну — від Татарви з одного, від Ляшні з другого боку.

IV.

Нема для Німеччини, повторяємо, а німецькі економісти й соціольоги знають це стократ краще нас, виглядy на територіяльні добичі на Заході, нема й потреби в них ні змислу. Натомість є дуже важні реальні, матеріяльні резони для мирного співжиття і співробітництва, навіть для союзу, Німеччини з Францією. Не говоримо ще передчасно про союз; зате про співробітництво вже інші заговорили, і по части вже його реалізують. Знаєте самі в чім річ: у співробітництві, у „подруженні", *mariage* (як тут говориться) німецького вугля з французьким залізом, себто про тісний союз двох наймогутніших галузей новітньої промисловости, з десятками міліонів робітників, з десятками тисяч інженерів, з подлом ринків і зисків, з одностайною політикою продукції і цін. Союз такий ідеально відповідає інтересам обох сторін. Реалізація його вимагає довгого, тривкого й певного мира. Франція і Німеччина на світових ринках не конкуренти собі, а союзники їх продукції не соперничають між собою, а себе доповняють.

Льогіка вимагала би, щоби за економічним співробітництвом пішло співробітництво політичне. Льогіка! Але не сама тільки льогіка кермує життям народів. Льогіка вимагала би, щоби Німеччина гарантувала Франції плечі на випадок неминучих трудностей з Італією — в Савої, Корсиці, півн. Африці, а Франція полишила Німеччині вільну руку на Сході; знаємож, що воно значить. Цього вимагала би льогіка. Може до цього прийде. Скажімо більше: ми певні, що до того прийде. Тільки ще не нині і не завтра. Бо на перешкоді цьому стоять фактори сантиментально-естетичної породи тай блефи й інтриги, на них обчислені.

Черга нам і їм приглянутися.

В. Паненцький.

Бюджетова дебата в соймі.

Бюджет мін-ва військових справ. — Його критики. — Комісія посольської незайманости в справі видачі послів судам. — Доля самоврядних законів.

Варшава, 3. лютого 1927.

Перша точка денного порядку сойму, а саме справа видачі пятьох білоруських послів, відпала з денного порядку, бо комісія незайманости не полагодила ще тої справи. Пос. Галка, виключений кілька днів тому з „Визволення", просив визначити для його справи Найвищий Суд або суд маршалківський. Марш. Ратай заявив, що може с ораву передати лише маршалківському судові. Пос. Ліберман заявив, що Польща у відношенні до свого бюджету видає тричі стільки що інші держави. Тому ППС. згодилася на зменшення армії о 50.000 людей, на чім заощ дженo би 58 міл. зол. Пос. Четвертинський (ХД.) заявив, що праця соймової опозиції змірає до того, щоби звернути увагу відповідальних політичних і військових чинників на всі недомагання, а ця критика подиктована бажанням поділитися того відповідальністю. Жиди і національні меншости можуть відсунутися від тої співвідповідальности, бо історія не буде їм того випоминати. Партія бесідника голосуватиме проти бюджету, щоби показати, що пора вже зійти з хибної дороги. Пос. Панкрац (Нім.) ствердив, що величезні суми призначені на військо, зуживається непродуктивно, старшина зле обходиться з рекрутами. Численні самовбивства вояків є доказом знущань. Пос. Сохацький (комун.) зазначив, що одним із доказів приготовування терену воєнних авантюр є наступ на Білоруську Громаду. Після промови справоздавця Косцялковського (Клюб Праці), який докоряв пос. Сохацькому, що боронить шлости СРСР, а не Польщі, закінчено дискусію над бюджетом мін-ва військових справ. Слідуюче засідання завтра. На денному порядку звіт комісії про видачу послів і дальша бюджетова дискусія.

Сьогодні радила соймова комісія регуляминова і посольської незайманости в справі пятьох арештованих послів і видачі їх судам. Перед засіданням відбулася конференція голови комісії пос. Попеля з мін. справедливости Мейштовичем і референтом справи пос. Добжанським. Засідання проголошено таємним, тому крім членів брали в нім участь тільки мін. Мейштович і мін. внутрішних справ Складковський. Над протестом пос. Єремича проти таємности нарад комісія перейшла до денного порядку.

Референт пос. Добжанський станув на становищі, що на основі актів справи судові власти мали право арештувати послів, тому їх слід видати судам. Білоруська Громада — казав він — прямувала до відірвання східних земель від Польщі, при чому цю акцію фінансували чужі чинники.

Після його реферату виявзалася широка дискусія, що тягнулася від год. 5. попол. до пізної ночі. В цій дискусії забирали голос усі присутні, при чому пос. Єремич заявив, що комунізм — це найбільша трагедія населення „на кресах", але до комунізму пхають населення нац. меншостей саме Поляки своїми зарядженнями й арештами, які зрештою до нічого не доводять.

З черги пос. Шрайбер поставив внесення на вибір підкомісії з 3 членів, що докладно розглянулаб документи цієї справи, бо те, що предкладає уряд, є зовсім недостаточне і не управнювало влади до арештування послів. Одначе внесення пос. Шрайбера відкинено, а принято т ке внесення референта, за яким голосували й соц. демократи: „Сойм дає дозвіл на дальше карне поступовання проти арештованих послів у межах внеску прокураторського уряду з дня 21-го січня 1927".

Завтра буде ця справа розглядатися на пленумі сойму.

Богато разів заповіджувану полагоду самоврядних законів відложено з причини спротиву правиці. Вчора знову відбулася т. зв. приготовна конференція представників ЗЛН., Визволення, ХД., ППС. і Стронніцтва Хлопского. Стверджено, що порозуміння в справі самоврядних законів (яке то порозуміння заключило між собою згадані пять партій) обовязує далі та що треба довести до ухвалення законів.

Вибори до громадських рад у Сх. Галичині.

Варшава, 3. лютого 1927.

Мін-во внутр. справ задумує в найближчому часі перевести вибори до міських і громадських рад у Сх. Галичині. Тепер є у Сх. Галичині около 3.000 громад, до яких вибори відбувалися ще перед війною, а тепер правлять там урядові комісарі. Тому що сойм не ухвалив нової виборчої ординації, уряд постановив перевести вибори на основі давньої ординації (в трьох куріях).

Експозе канцлера Маркса.

Берлін, 3. лютого 1927.

Канцлер Маркс в експозе ствердив, що всі члени кабінету погоджуються щодо того, що основою політики кабінету мусить бути визнання правосильности респ. форми держави, основаної на ваймарській конституції. Уряд готов виступити чинно в обороні іствування і пошанування конституції і прапорів Німеччини. Кожду спробу, що змірялаб насильно до зміни конституції, вважатиме державною зрадою. Уряд виступить теж проти всіх товариств, яких метою є протзаконне і насильне повалення існуючої форми правління. Для збройної сили присвятить уряд пильну увагу, старатиметься, щоби всі верстви і партії німецького народу мали довіря до збройної сили Німеччини. Військо муситься раз на все усунути з політичної боротьби.

Переходячи до справ закордонної політики канцлер заявив, що в ніякій ділянці не є так дуже потрібна постійність змагань уряду для успішної праці, як у ділянці закордонної політики. Постійність ця є основою міжнародного довіря. Уряд бестиме дальше дотеперішню закорд. політику по лінії взаїмного порозуміння. Доки друга і третя полоса Надренії є окупована, доти існують там відносини будуть постійним джерелом небезпеки для успішного розвитку німецьких взаємин із сусідами. Уряд сподіється, що також при чолагоді тої справи вважана буде політика взаїмного порозуміння. Висунення на перший плян комплексу справ, означених назвою „льокарнської політики і політики Ліги" зовсім не означає недоцінювання інших міжнародних справ Німеччини, передовсім взаємин із СРСР. і з великим американським народом. Та політика мира і примирення, — закінчив канц ер — яку я поставив собі своєю метою, мусить бути однакова в усіх напрямках.

Над канцлеровим експозе була довша дискусія.

Кріза уряду СХС.

Білгород, 3. лютого 1927.

Кабінет Узуновича подався до димісії. Король приняв димісію, потім конферував із предсідником скупштини. Предс. засувая королеві трудноші положення і доражував утворити кабінет праці. Король почав нарази від конференції заст. голови радикальної партії, якого принял учора в замку.

Амнестія в Мексику.

Льондон, 3. лютого 1927.

Уряд Мексику оголосив, що всі повстанці, які піддадуться без застережень до 10. лютого, будуть помилувані. Тих, що того не зроблять, знищиться безмилосердно.

За злуку Австрії з Німеччиною.

Прага, 3. лютого 1927.

„Народ" виступає проти поголосок австрійської преси, начеб Чехословаччина і Югославія згодилися на злуку Австрії з Німеччиною за ціну коридора між ЧСл. і СХС. Обі славянські держави не згодяться на прилучення Австрії до Німеччини з причини висунення мілітарної Пруссії на схід Австрії і Чехословаччини та тому, що доля Франції й Італії залежала би від Німеччини.

Нова розправа проти трьох українських послів.

Варшава, 3. лютого 1927.

Дня 22. лютого ц. р. відбудеться перед окружним карним судом у Берестi над Бугом розправа пос. Чучмая, Козицького і Павла Васильчука, яких свого часу видав сойм і яких потягнено до карної судової відповідальности за їх промови на вічу в Почаєві, що були нібито явно протидержавні. Цю справу розбирав свого часу суд у Рівному, що присуди був обвинувачених по два роки тюрми. Наслідком відклику прокуратора й оборони справа перейшла до апеляційного суду в Люблині, який обвинувачених увільнив. Проти того вироку прокуратор зробив відклик до Найв. Суду у Варшаві, який анулював той вирок і переказав справу до нового розгляду в окружнім карнім суді в Берестi над Бугом.

Біржа.

Гроші.

Доляри амер. 8·92—8·93, доляри канад. 8·88—8·90, чеські корони 0·26—0·26.25, австрійські шілінги 1·27—1·29, леї 4·00—4·25, франки фр. 0·35—0·36, франки шв. 1·72—1·74, фунти штерл. 43·30—43·5.

Збіжа.

Пшениця двір. 53·50—54·50, пшениця кр. селянська 50·50—51·50, жито галицьке 38·00—39·00, ячмінь галицький броварний 32·00—34·00, ячмінь галицький до перемелювання 28·00—29·00, ячмінь пастівний 27·00—27·50, овес галицький 29·00—30·00, кукурудза румунська 28·00—29·00, бараболя промислова 6·20—6·40.

„Молода Громада".

Установчі збори нового клюбового товариства у Львові.

В неділю 30. січня відбулися перші загальні збори новозаснованого товариства „Молода Громада". Згідно зі статутом має нова установа гуртувати в собі українських громадян, що відчувають не тільки потребу тісних та щирих товариських звязків, але й бажають найти в свойому товаристві життєрадісний настрій і молодого підприємчивого духа, що рветься не стріч сонцю золотому.

Товариство має влаштовувати для закріплювання дружних товариських і духових звязків між членами не тільки товариські сходини, гутірки та розривки, утримувати читальню і бібліотеку але й улаштовувати виклади, відчити, аматорські вистави та дискусії. Крім того має заснувати для своїх членів харчівню. Вже на загальних зборах розважали учасники дуже поважно справу придбання відповідного та культурно уладженого приміщення для т-ва. І рішили його за всяку ціну придбати.

Збори встановили для членів одноразове вписове в сумі 5 золотих і щомісячну вкладку у висоті 2 зол. Відміни мають право на зниження вкладки (студенти до 50 сот.). Зборами проводив інж. Дурбак. До виділу вибрано: Мих. Галущинського головою, Юліяна Шепаровича містоголовою; д-ра Романа Дашкевича, Льва Лепкого, Т. Мартинця, Д. Палііва — членами виділу. До контрольної комісії увійшли: д-р Л. Максимонько, о. Малиновський та інж. Капуста.

Витаючи це нове клюбове товариство, бажаємо йому найкращих успіхів та квітучого розвитку. У Львові давно вже відчували потребу побіч „Української Бесіди" ще одного аналогічного товариства. Думаємо, що воно не має на ціли ніякої конкуренції зі старим і заслуженим нашим т-вом „Українська Бесіда". У Львові навіть двох подібних товариств замало, щоб заспокоїти товариські потреби численної української старшої і молодшої громади.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** У вчорашнім числі „Діла" сконфісковано три місця передової статті включно з заголовком і її закінченням. Це 10-а чергова конфіската нашого органу в цьому році.

— **Наш великий фейлетон** про „Екзотику й утопію в німецькому романі" приніс нам кілька запитів, які мусимо пояснити: це не є переклад з німецької мови, а автором цеї студії є наш земляк, Освальд Бургардт, відомий уже на Радянській Україні як знавець німецької та англійської літератури і прегарний перекладчик поетів з обох цих мов.

— **Під увагу нашим лікарям.** Одержуємо таку новинку: Від кількох літ вільна в Почаєві місце пов. бережани я о с а-

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

д а окружного і міського лікаря в Нараєві, чисто українськім містечку. Практика запевнена в місточку і 16. околичних селах. Булоб вказаним, щоб молодші наші лікарі заінтересувались тим. Пояснення радо подасть декан і парох в Нараєві М. о. Іван Дидик. А майже одночасно з нею одержуємо допис з лікарських кол мов би коментар до такого незрозумілого факту: Кожного вразить дивне явище, що по наших більших містах осідає безумовно забогато лікарів, а в численних містечках і селах є їх дуже мало, або й нема зовсім. Що більше: в останніх часах бачимо, що в деяких містах починає вже осідати по кількох наших спеціялістів від тих самих недуг, дарма, що в богатьох інших, навіть так само великих або й більших містах, таких спеціялістів наших цілком нема. При нинішніх обставинах загального зубожіння нашого народу такий прояв не може вийти на добре нашим лікарям і є просто доказом нерозваги, а супроти старших товаришів, які довголітною важкою працею здобули собі на місцях заслужене становище, нетовариським і негромадянським поступком. Обовязком нашого „Лікарського Товариства" є звернути на це увагу та поміж нашими лікарями перевести таку орґанізацію і солідарність, щоби такі ненормальні прояви не повторялись. Саміж лікарі не повинні забувати, що крім уздоровлювання недужих, мають вони ще й деякі спеціяльні завдання супроти нашого народу. Лікар-українець зустрічаючись безпосередно з нашими селянами, робітниками й міщанами повинен викорінювати між ними забобони й знахорство та ширити знання гігієни та правил здорового життя. Це велике культурне післанництво посеред нашого народу може сповнити тільки наш лікар, бо тільки такий може відноситися до нашого народу з правдивою прихильністю і щирим серцем і в його рідній мові. Маючи на увазі таке велике культурне післанництво, орґанізація наших українських лікарів повинна дбати про те, щоби в кожній околиці нашого краю був лікар українець, а в кожнім більшім місті наші лікарі-спеціялісти.

— **Тюрма.** Перед трьома днями подали ми вістку про випущення на волю бриг. О. Букшованого, що в серпні мин. року перейшов Збруч, вертаючи додому. На жаль, та вістка, подана нам адвокатськими колами, поки-що не здійснилася. Бриг. О. Букшований ще досі перебуває в тюрмі при вул. Баторія, хоч вичерпуюче слідство не підтвердило ані одного з піднесених проти нього замітів. Тому й не тратимо надії, що наша, як виявилося, передчасна вістка здійсниться в короткому часі.

— **„Прометей".** Під такою символічною назвою почав з новим роком виходити в Парижі місячник, присвячений українській і грузинській проблемі. Є він антибільшовицький і протирадянський, зорієнтований на захід. Відмахуючись від Росії, без огляду на її устрій, місячник з одного боку протиставиться російській евразійськости, а з другого перецінює культурну могутність Росії. „Бажаючи увільнитися від чужих впливів, відзискати свою національну окремішність, Україна мусить відірватися від Росії, інакше згине як індивідуальна вартість. Тяготіння до Азії, що помічається в російській психіці, стихія в напрямі Евразії є для українця чужа і далека. українець хоче воскресити свої культурні змагання спільно зі західною Европою. Відновлення тих звязків у вільній Україні — то мир на сході, то розвязка богатьох політичних конфліктів, що зовстали на території давньої Росії". Як бачимо, місячник має наскрізь пропагандистичне завдання, а тому й не диво, що його світогляд відбігає від дійсности.

— **З „Української Громади" у Франції.** Одержуємо такого листа, з проханням помістити його: „Скитальці-емігранти, прогнані ворожими силами з Рідного Краю, які залишились вірними святим постановам українського народу 22. січня 1918 і 1919 років, зібравшись 22. січня в Парижі в 9-ті роковини проголошення незалежности української держави та в 8-і роковини зеднання українських земель в єдину Україну, вітають всіх земляків у ворожих тюрмах на батьківщині і розсіяних на чужині, що в тяжкій і нерівній боротьбі з ворогами окупантами все високо тримають наш чистий прапор тих для нас великих днів."

— **„Вовків не боїться, але боїться просвіти"...** В справі новинки в „Ділі" з 18/12. 1926 під таким заголовком одержуємо таку заяву: Стверджуємо, що згаданий допис не походить від підписаного виділу і що факти там подані не опираються на вірних даних. Турка, дня 31./I. 1927. За Виділ філії „Просвіти" в Турці: *о. І. Федевич, д-р М. Кондрат.*

— **Сільські трагедії.** В селі Рашків пов. Городенка, скарбовий форналь Стефан Радек замордував дня 21. ц. м. свою жінку Марію в змові із своєю любкою Марією Рощук 28-літньою дівкою, з якою від 4-ох літ удержував любовні зносини і хотів з нею оженитись. По доконанім злочині, калюжу крови дбайливо половою присипав, а в сінях зі скрині повикидав недбало трохи річей, будьто би злодії замордували жінку з наміром грабунку. Злочинця виконла його обкрвавлена блюза, яку скрив в бочці з огірками.

— **Коли літак іде з вітром...** Невідомо, який вітер заніс радянський літак на майдан у Луцьку, де його задержали, а обох летунів інтернували в генеральнім штабі. Керманичем є офіцир радянської армії Петро Тимощук, а обсерватором Казимир Клім, який каже, що є поляком з Гродна. Сам літак має найновіше технічне оборудування. Можна уявити собі здивування луцьких громадян на вид таких гостей і здивування летунів на вид місця, де висіли!

— **Від подружжа до самовбивства.** Аж дві подружі трагедії трапились у Львові на протязі вчорашнього дня: один електромонтер повісився на вікні з розпуки, що втекла від нього жінка, і одна молода жінка доведена до крайного знервування розводовим процесом випила добру порцію йодини. Монтера в пору відрізали, нещасливій мужатці в пору переполокали шлунок.

— **Міжнародні мови.** На конференції міжнародних бюр праці, що ведуться у Женеві, німецький делеґат домагався признання німецької мови як офіціяльної, третьої, або бодай з привілеями. Тоді представники Еспанії, Італії і.. Польщі заявили, що якби німецьку мову признали, то й вони домагаються признання своїх мов. Німців піддержував делеґат Бельгії. Можна зрозуміти домагання еспанців, яких мова щодо числа людей, які нею володіють, є нині другою в світі після англійської. Італійський делеґат пішов за прикладом Муссоліния, який не сумнівається, що його рідна мова залунає на всіх морях світа та суходолах. Так само мабуть вірив і польський делеґат, який міг був виголосити цікаву наукову промову на тему міжнародного поширення польської мови нарівні з англійською, французькою, еспанською, німецькою, російською.

— **Акторська скрута.** Представники союзів німецьких, австрійських, чеських і швайцарських акторів радили над своєю скрутою. Статистика каже, що з кожним роком число акторів зростає, а їх умовини щораз важші. Наслідком їх нарад був поклик до родичів і вчителів, щоби відраджували молодим вибирати акторську професію. Між акторською професією і іншими є та одна основна ріжниця, що кожний молодий актор мріє про лаври, а процент правдивих „слав" є мінімальний. Непомірний зріст акторів замітний і в нас. Але ними рідко хто стає змалку, вступаючи до драматичних шкіл, яких нема. Зате „бриндзю бють" ту саму, що й в згаданих краях.

— **Передісторичний чоловік на Волині.** У Городку, біля Рівного на Волині йдуть уже 4 роки урядові розкопки таборів предвічних ловців з доби... ледяної! Найдено там під землею ями з костовищем ріжних звірят: мамутів, реніферів, антильоп. З деяких костей зроблені були посудини й інше знаряддя. На підставі найдених предметів учені означують добу, в якій людина користувалась ними — палеолітичну. Належать вони до т. зв. орініятської культури, якої численні сліди найдено у північній Франції та Еспанії. Найдені на наших землях людські кости з тої доби належать до незвичайної рідкости. Учені є тої думки, що деякі сліди розлуплених костей потверджують істнування канібалізму в цій добі.

— **Сучасні дивогляди.** Президент французької республики був у клопоті підчас останнього балю, який давав для дипльоматичного „корпусу". Він ніколи не бачив „чарльстона" і не хотів дозволити, щоби його танцювали в сальонах Елізею тому, що чув про його варварсько-неприличний вигляд. А проте молодша братія вміла його переконати, що без чарльстона буде всім нудно. — Бурмістр еспанського міста Альпендралео, йдучи за прикладом своєї королевої, що ввела нову моду на своїм дворі, наклав податок на громадянок свого міста, які носять короткі спідниці. Окремий урядовець ходить по вулицях і мірить метром довжину жіночих спідниць. — У Моравії одна мати продала на базарі троє своїх дітей.

— **Літературні новини.** Один з найславніших англійських письменників Джільберт Кейт Честертон уладжує публичну дискусію з відомою жіночою діячкою графинею Ронда на тему „Небезпека бездільної жінки". Головуватиме на цьому вечорі один з найбільших ідейних противників Честертона —Бернард Шов.— Союз французьких письменників призначив щорічну свою нагороду письменникові Олександрові Арну за всі його твори. Арну має 43 роки і є автором збірки поезій „З буйним вітром", двоактівки „Смерть Пана" і повістей: „Кабарет", „Показчик 33", „Абізаг" і „Число". — Бельгійський міністр освіти Гюісманс, що має в своїй бібліотеці рукописи великого бельгійського письменника Де Костера, видає друком невідому драму автора „Уйленшпіґела", написану в 1853 р. („Уйленшпіґель" є національним романом бельгійців і одним з архитворів світової літератури). — У Неаполі помер світової слави італійський поет Фердінандо Руссо, який писав діялектом. Його неаполітанські пісеньки співані скрізь.

— **Світова всячина.** Професор університету в Гетинґені Віндаус заявляє, що найшов середник лічення недуги рахітіс. — У Відні помер відомий тенор оперетки Рудольф дель Цоп. У Пермі (Росія) згорів університет: лябораторії, анатомія, ботанічний сад і деякі помешкання професорів. Причина пожежі невідома. — Як знаємо: життя у СРСР. не дешеве; але й смерть дорога. Найзвичайніша соснова домовина коштує 40 карб., місце на цвинтарі 30 карб., решта: свідоцтво смерти, стемплі, плата грабарям, то-що, разом не менше 150 карб.! — На Сибірі настав вимково сильний мороз, подекуди 65 степ.; 50 поїздів замело; богато людей замерзло. — Константинополь заробив за 3 місяці 125.000 фунт. на салі гри уладженій у бувшім замку султана Ільдіс. — Найбогатша вулиця на світі це „Парк Евеню" в Ню-Йорку, де живе 4000 родин родин міліонерів. Її збудували 10 літ тому і вона хутко затьмарила славу „5-ої Евеню", що вважалась найбагатшою частиною. Обчислено, що на „Парк Евеню" є 16.000 осіб, які видають річно 280 м. дол., а чоловік, який має 50.000 зол. річного доходу є там бідний.

— **З кіна.** У кіні „Лев" починається нова фільма „Танець серед полумені" з життя великоміської жінки, спрагненої вражінь і пригод. У головних ролях Альфред Абель і Кайзер Тіц. Крім цього комедія в 2 діях з Гаррі Льойдом.

— **З українського лікарського Товариства у Львові.** На Загальних Зборах українського лікарського Товариства, що відбулися дня 22. січня 1927 вибрано слідуючий виділ: Д-р Музика, голова; д-р Бурачинський, містоголова; д-р Максимонько, секретар; д-р Кашубинський, касієр; д-р Пелех, господар; містовиділові: д-р Рудницька, д-р Подолинський. — *Виділ.*

Дописи.

Дрогобич. (*Шкільна політика інсп. Ґарліцького*). Як виглядають у дійсности обітниці варшавських міністрів справедливо трактувати шкільно-плебісцитові справи, свідчить поведення шкільного інспектора Ґарліцького в Дрогобичі та всяких начальників громад, згл. наказних війтів у дрогобицькому повіті. А саме коли деякі громади цього повіту як Модрич, Сілець, Попелі й інші хотіли на основі арт. 3 закону з дня 31. VII. 1924 р. висловити своє бажання, щоб до істнуючих публичних шкіл введено українську мову навчання, яку чомусь у тих і ін. громадах безправно скасовано, наказні війти тих громад почали з тижня на тиждень опізнювати леґалізацію підписів батьків та опікунів на деклярраціях, а в громаді Солець наказний війт залеґалізував усього 21 деклярацій, щоб таким чином унеможливити вислід плебісциту. Коли, незважаючи на ті перепони, вище згадані громади зібрали всеж таки відповідну скількість заяв родичів і за посередництвом Кружка „Рідної Школи" в Дрогобичі вручили їх дня 31-го грудня м. р. шкільному інспекторові Ґарліцькому, то він зажадав, щоб кожний батько зокрема вніс за себе деклярацію та відмовив приняття згаданих деклярацій. З причини незаконного поведення інспактора Старшина Кружка внесла телеґрафічно зажалення до міністерства освіти з проханням приняти деклярації почтою, але міністерство досі на це зажалення не відповіло, ані не зарядило усунення інспектора, що поступив явно безправно і всупереч законам. Так виглядає у нас на ділі санація відносин у шкільній ділянці.

Всячина.

Орґанізовані жебраки. У Мадриті еспанський уряд розвязав „Союз жебраків", який істнував 20 літ як добре зорганізована інституція з 120.000 членів. Це товариство жебраків, розсіяних по всьому піренейському півострові, було основане на міцних підставах як одна з найкращих професій. Статут казав, що його членами можуть бути лише „еспанські піддані, що утримуються жебраниною". Сама управа товариства мала зовсім модерно уладжений секретаріят з бухгальтерією та списками з 9 постійними урядовцями, які брали гарну плату. Товариством проводили люди довірені, що основували по краю каси хорих та товариства обезпечень. Орґанізація сталася такою сильною, що число жебраків невпинно зростало й орґани влади не могли дати собі з ними раду. Тепер вона розвязана відгрожується, що не дасть себе знищити. Читаєш і дивуєшся: в світі навіть жебраки мають свої організації, а в нас ті, що могли би мати бодай таке товариство як еспанці, є покищо тільки — жебраками.

✝ Посмертні згадки.

Дня 24. січня ц. р. упокоїлася **Каміля з Пауків Біликська,** жена пароха в Богородчанах в 40 році життя, полишивши четверо дітей. — Покійниця була тихою, щирою народною робітницею, помагаючи своєму чоловікові в праці в щиренькім повіті. 1451 1—1

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.